

עמוס גלבוע

ההונאה העצמית אז, ב-1973. ומה היום?

במלחמת יום הכיפורים שורש כל רע היה בהונאה העצמית: אנחנו ענקים והערבים ננסיים. האם גם היום אנחנו נתפסים להונאה העצמית שאיש באזור לא יוכל לנו?

אנחנו יומיים לפני 6 אוקטובר, היום בו פרצה לפני 45 שנה "מלחמת יום הכיפורים". אני רוצה לחשוף כאן אירוע הקשור לזירה הסורית ולעמוד על הלקח האקטואלי של ימינו.

כבר ידוע לכל כי ב-25 ספטמבר נפגש המלך הירדני חוסיין עם גולדה מאיר ומסר לה כי הצבא הסורי מצוי בעמדת זינוק להתקפה ברמת הגולן. לשאלת גולדה האם סוריה תצא למלחמה לבדה, בלי מצרים, השיב חוסיין בשלילה. "אז אם כך אין חדש בדברי חוסיין", היה למחרתו הסיכום אצל ראש אמ"ן והצמרת הביטחונית שלנו. כי חלק בלתי נפרד מ"הקונספציה" היה שסוריה לא תצא לבדה למלחמה. והרי אנחנו יודעים שמצרים אינה יוצאת למלחמה, ועוד כמה ימים היא פותחת בתרגיל גדול.

אבל, הרבה פחות יודעים, שזמן קצר לאחר שיחת גולדה-חוסיין, מקור אמין בכיר ביותר של המוסד הגיע ארצה ומסר את הדברים הבאים:

- מטרת הצבא הסורי היא לכבוש את כל רמת הגולן.
- פירוט התוכנית
- מצב ההכנות של הצבא הסורי לקראת ההתקפה, ומה טרם בוצע
- הצעדים הננקטים על מנת להשלים את כל ההכנות.

הענף באמ"ן מחקר שהיה אחראי לסוריה, בראשות סא"ל אבי יערי, הכין מיד נייר מיוחד והעלה אותו לאישור צמרת המחקר של אמ"ן. מסר הכתוב היה פשוט:

סוריה משלימה הכנות אחרונות לקראת מתקפה לכיבוש רמת הגולן. אבל, הצמרת המודיעינית, סרסה את הנייר, מחקה את רובו, וקבעה שהסורים למעשה חוששים מאיתנו, וברור שהם לא ייצאו למלחמה בלי מצרים, ולמצרים אין כוונה כזאת.

מה הפרדוקס הגדול? שאכן התפיסה לפיה סוריה לא תצא למלחמה בלי מצרים, הייתה נכונה. ולכן, אם יש מידע הכי אמין על הכנות להתקפה סורית ברמת הגולן. ובשטח רואים הכנות, המסקנה המתבקשת היא שכמובן גם מצרים יוצאת למלחמה! איך היה אומר שרלוק הולמס: "אלמנטרי"! הטרגדיה היא ששום דבר לא היה "אלמנטרי" בצמרות המודיעין, הביטחון והדרג המדיני. להערכתנו שורש כל רע היה בהונאה העצמית שלנו: שיש לנו את חיל האוויר הכי טוב ואת השריון הכי טוב; שאנחנו ענקים והערבים אפסיים; שסאדאת פחדן; שהסדיר שלנו יוכל לבלום עד שיבואו המילואים; שבמצרים יש תרגיל; שהסורים

חוששים מאיתנו ; שצה"ל מרתייע. כישוף של הונאה עצמית אחז בנו. כמובן שישנן סיבות עומק נוספות, אך לדעתי זאת העיקרית, השולטת.

וזה מביא אותי לימינו. יש לי תחושה שמה שהו מאותה הונאה עצמית אוהזת בנו גם כיום, בכל רבדי הציבור. אני חוזר ושומע את הפזמון "שאנחנו הכי חזקים במזרח התיכון" (וזה גם ברק שחוזר על כך כל הזמן), ויש לנו את המודיעין הכי טוב, וחיל האוויר הכי טוב, ואין עלינו שום איום קיומי (ואני תמיד שואל עצמי: ואם יהיו לנו עשרות אלפי הרוגים ופצועים, זה רבע קיומי? חצי קיומי?); ותפסיקו להפחיד אותנו עם האיראנים ועם הטילים שלהם ושל חיזבאללה; יש לנו "כיפת ברזל" ו"שרביט קסמים" וטילי "חץ", שיידעו להביס את הטילים של שונאינו; האיום הכי גדול עלינו זה לא איראן וחיזבאללה, אלא השסעים הפנימיים, צה"ל כשיר ומוכן כהלכה למלחמה הבאה, ומי שבא ומטיל בכך ספק, הוא סתם אחד שלא מבין.

לך ותדע מה באמת נכון או לא, אך זיכרון מלחמת 1973 רודף אותי. אני לא שקט ואיני יודע, למשל, איך מדינת ישראל תוכל להתמודד באחד הימים אם חיזבאללה בהוראת איראן ישגר עלינו כל יום, למשל, רק חמשת אלפים טילים, ומתוכם כמה טילים מדויקים על כל בתי החולים שלנו?

האם גם עכשיו אוהז בנו הכישוף?